

28.12.2015

VD/98/00.01.02.02/2014

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala/
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Pelastusjohtaja Vänskä Pekka

Kuntalaisaloite uudenvuoden ilotulitusrakettien valvotusta ampumisesta kaupunkialueella

Vantaan kaupungille on 3.1.2014 toimitettu aloite, jonka mukaan Vantaalla tulisi noudattaa sellaista menetelmää, jossa valvotusti ammutaan raketteja kaupunkialueella. Tehtävät tulisi aloitteen mukaan antaa täysi-ikäisille, vastuullisille henkilöille määrätyillä paikoilla. Aloite perustellaan eri syistä aiheutuneilla vahingoilla ja niistä aiheutuvilla kustannuksilla.

Toimivalta ilotulitteiden käytön rajoittamiselle on vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) nojalla Vantaan kaupungin alueella Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella. Täten aloite on käsitelty alueen pelastusviranomaisessa.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 92 §:n nojalla pelastusviranomainen voi antaa ilotulitteiden käyttöä koskevia paikallisista olosuhteista johtuvia, pelastustoimen aluetta tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä. Näissä määräyksissä pelastusviranomainen voi kieltää ilotulitteiden käytön pelastustoimen alueella sellaisissa paikoissa, joissa käytön voidaan katsoa aiheuttavan erityistä vaaraa. Vastaava oikeus oli ennen vuoden 2005 kemikaaliturvallisuuslakia kunnanvaltuustolla. Alueen pelastusviranomaisella ei ole kuitenkaan toimivaltaa kieltää ilotulitteiden käyttöä yleisesti, esimerkiksi muilla kuin tarkoitukseen osoitetuilla alueilla eikä toimivaltaa antaa määräyksiä käyttäjien ominaisuuksiin liittyen.

Huomionarvoista ilotulitteiden käytön rajoittamisessa on erityisen vaaran olemassaolon vaatimus. Hallituksen esityksen Eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta, kemikaalilain muuttamisesta sekä rikoslain 44 luvun 11 ja 12 §:n muuttamisesta (HE 279/2004 vp, pykälän 92 yksityiskohtaiset perustelut) mukaisesti tällä tarkoitetaan ilotulitteiden käytön kieltämistä esimerkiksi vanhalla puutaloalueella. Ilotulitteiden käyttöä on rajoitettu muiden pelastuslaitosten alueella esimerkiksi siitä syystä, että alueella on paljon ihmisiä vuodenvaihteessa tai ilotulitteiden käyttö aiheuttaisi erityistä vaaraa kulttuuriomaisuudelle.

Aloitteen johdosta Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on 16.6.2014 päivätyllä kirjeellä pyytänyt Vantaan, Hyvinkään, Nurmijärven, Pornaisten, Mäntsälän, Keravan, Tuusulan ja Järvenpään kunnilta / kaupungeilta näkemystä siitä, onko kunnan alueella alueita, joissa ilotulitteiden käyttöä tulisi rajoittaa ja mikäli sellaisia alueita on, miten käytön rajoittamista perustellaan.

Vastaus saatiin Nurmijärven ja Tuusulan kunnilta sekä Keravan kaupungilta. Keravan kaupunki totesi vastauksessaan, että kaupungissa ei ole sellaisia alueita missä ilotulitteiden käyttöä tarvitsee rajoittaa. Tuusulan kunta totesi vastauksessaan, että alueita on tunnistettu runsaasti: koulut, päiväkodit, nuoriso-, liikunta ja kulttuuritilojen alueet, vanhusten palvelutalot yms. Erityisesti Tuusulan kunta toivoi huomioitavaksi kulttuurikohteet kuten Halosenniemi, Erkkola ja muut museot ja kulttuuriomaisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet. Kunta totesi vastauksessaan, että laajoja suojan tarpeessa olevia alueita ei ole, mutta pistemäisiä kohteita löytyy runsaasti. Asian valmistelussa tulisi Tuusulan kunnan mukaan keskustella kiinteistöjen omistajien kanssa siitä, miten he mieltävät asian ja suojaamistarpeet. Tuusulan kunnan esittämiin seikkoihin otetaan kantaa päätöksen perusteluiden kohdassa 1.

Nurmijärven kunta esitti vastauksessaan useita kohteita, joiden lähistöllä ilotulitteiden käyttöä tulisi rajoittaa. Näitä alueita käsiteltiin erillisessä neuvottelussa pelastuslaitoksen ja Nurmijärven kunnan edustajan kesken 14.10.2015. Neuvottelujen perusteella todettiin, että Nurmijärven kunnan alueella ei ole sellaisia alueita, joissa nyt käytettävissä olevien tietojen valossa olisi perusteet ilotulitteiden käytön rajoittamiselle erityisen vaaran nojalla. Neuvottelusta on laadittu erillinen muistio. Yleisellä tasolla Nurmijärven kunnan esittämiin seikkoihin otetaan kantaa päätöksen perusteluiden kohdassa 1.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pyysi 3.6.2014 Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta lausuntoa siitä, onko Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueella sellaisia alueita, joilla ilotulitteiden käyttö aiheuttaa vaaraa suuronnettomuusvaarallisen tuotantolaitoksen turvallisuudelle. Lausunnossaan 18.8.2014 Tukes katsoo, että ilotulitteiden ampumista tulee yleisesti välttää alueilla, joilla väärään suuntaan lentävä tuote saattaa aiheuttaa vaaraa. Lausunnossaan Tukes katsoo myös, että suuronnettomuusvaarallisuus ei ole ainoa kriteeri mietittäessä

28.12.2015

VD/98/00.01.02.02/2014

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala/
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Pelastusjohtaja Vänskä Pekka

ilotulitteiden ampumisen rajoittamista alueella. Tukes katsoo, että mikäli ilotulitteiden käytön rajoittaminen suuronnettomuusvaarallisten kohteiden läheisyydessä, se tulee tehdä selkeämmin lainsäädännöllä ja siten koko Suomen kattavana. Yksittäisen tuotantolaitoksen läheisyydessä tapahtuvan ilotulittamisen kieltäminen tulisi tehdä ennemmin valistuksella kuin kiellolla. Tukesin esittämiin seikkoihin on otettu kantaa päätöksen perusteluiden kohdassa 2.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pyysi 2.7.2015 Finavialta ja Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta lausuntoa siitä, onko Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueella sellaisia alueita, joilla ilotulitteiden käyttö aiheuttaa vaaraa ilmailuliikenteen turvallisuudelle. 26.8.2014 antamassaan lausunnossa Finavia toteaa, että Finavian käsityksen mukaan ilotulitteet lentävät alle 100 metrin korkeuteen, kun taas ilma-alusten minimilentokorkeudeksi on määritetty 150 metriä. Finavialla ei myöskään ollut tiedossa tapauksia, joissa ilotulitteista olisi aiheutunut vaaraa ilmailuliikenteelle. Finavia ei esittänyt alueita ilotulitteiden alueelliseksi rajoittamiseksi. 8.9.2014 antamassaan lausunnossa Trafi toteaa, että sillä ei ole tiedossaan yhtään ilotulitteiden aiheuttamaa vaaraa ilmailuliikenteelle ja että ilmailulle aiheutuva vaara arvioidaan pieneksi. Lausuntojen perusteella ilotulitteiden aiheuttamaa potentiaalista vaaraa ilmailuliikenteelle ei ollut tarpeen jatkoselvittää.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pyysi 3.7.2014 alueellaan sijaitsevilta suuronnettomuusvaarallisilta tuotantolaitoksilta (Seveso-III –direktiivin mukaiset turvallisuusselvityslaitokset) näkemyksiä siitä, onko Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueella sellaisia alueita, joilla ilotulitteiden käyttö aiheuttaa vaaraa suuronnettomuusvaarallisen tuotantolaitoksen turvallisuudelle. Lausuntopyyntö lähetettiin 30.6.2015 lisäksi Nurmijärvelle perustetun, uuden suuronnettomuusvaarallisen tuotantolaitoksen edustajalle.

Vastaukset saatiin Tikkurila Oyj:ltä sekä Schenker Oy:ltä. Tikkurila Oyj totesi vastauksessaan, että Tikkurilan tehdasalueella on varastoituna jatkuvasti suuria määriä palavia nesteitä ja alue muodostaa lähialueelle suuronnettomuusvaaran tulipalon yhteydessä. Tämän takia koko aidatulla alueella on avotulen teko kielletty. Koska raketti voi pudota minne vain alueelle ja vahingotapauksissa palaa pitkäänkin, on syttymisvaara Tikkurila Oyj:n mukaan ilmeinen erityisesti vähälumisina talvina. Riskiä on jo pitkään pidetty niin suurena, että alueella on ollut kiivaimpina rakettien ampumisaikoina kaksi ylimääräistä miestä palovartijoina. Hekään eivät välttämättä havaitse kaikkea ja turvallisuutta lisäisi merkittävästi ilotulituskielto tuotantolaitoksen läheisyydessä. Tikkurila Oyj:n tuotantolaitoksen lähialue arvioitiin alueeksi, jolla ilotulitteiden käyttö aiheuttaa erityistä vaaraa ja käyttö kiellettiin kiireellisesti osaratkaisulla 14.11.2014 (§ 27/2014 Dnro VD/98/00.01.02.02/2014). Ratkaisusta tiedotettiin yleistiedoksiantona Virallisessa lehdessä, Vantaan kaupungin ilmoitustaululla sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen www-sivuilla.

Schenker Oy totesi lausunnossaan, että kemikaalivaraston kiinteistön rakenteet on toteutettu siten, että siihen kohdistuva ilotulite ei todennäköisesti aiheuta suuronnettomuusvaaraa palo- tai räjähdysvaaraa. Schenker Oy arvioi kuitenkin, että ilotulitteiden käyttö saattaa aiheuttaa vaaraa eräille kiinteistön rakennuksille. Schenker Oy:n tietojen mukaan eräiden rakennusmateriaalien käyttö aiheuttaa mahdollisen riskin varastoitaville pakkausmateriaaleille ja siten tuotteille, joka taas lisää savukaasujen mahdollisuutta ja riskin vaaraa.

Schenker Oy:n lausunto sisälsi esityksen, että pelastuslaitos kieltäisi ilotulitteiden käytön Ilvesvuoren Logistiikkakeskuksen alueella. Erityisen riskin perusteeksi esitettiin vaarallisten savukaasujen aiheuttaminen suuronnettomuusvaarallisen tuotantolaitoksen alueella. Pelastuslaitos lähetti 16.10.2015 Schenker Oy:lle kuulemisilmoituksen, jossa ilmoitettiin, että pelastuslaitoksen alustavan arvion mukaan kohteessa ei olisi kemikaaliturvallisuuslain tarkoittamaa erityistä vaaraa, mutta Schenker Oy:lle annettiin mahdollisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisua. Schenker Oy ei toimittanut vastinetta määräikaan mennessä. Schenker Oy:n käyttökiellon asettamatta jättämistä on käsitelty päätöksen perustelujen kohdassa 3.

Lisäksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos toteutti www-sivuillaan ja sosiaalisessa mediassa kyselyn kesällä 2014, jossa tiedusteltiin kuntalaisten näkemyksiä tarvittavista ilotulitteiden käytön alueellisista rajoituksista. Internetissä tehtyyn kyselyyn vastasi yhteensä 600 henkilöä lähes kaikista ikäryhmistä ja molempia sukupuolia oli tasaisesti edustettuina. 358 vastaajaa oli kotoisin Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueelta. Ikään ja sukupuoleen suhteutettuna alueen asukkaista 58,2 % vastaajista oli samaa mieltä väitteen ”kannatan ilotulitteiden alueellista

28.12.2015

VD/98/00.01.02.02/2014

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala/
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Pelastusjohtaja Vänskä Pekka

käyttökieltoa" kanssa ja 41,8 % eri mieltä. Kyselyn perusteella ei kuitenkaan saatu selville sellaisia tarkkaan yksilöityjä alueita, joilla ilotulitteiden käyttö olisi perusteltua erityisen vaaran nojalla kieltää.

Aiheessa hankitun selvityksen perusteella todettiin kuitenkin tarpeelliseksi antaa työ- ja elinkeinoministeriölle kemikaaliturvallisuuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen yhteydessä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunto, jossa mm. ehdotettiin ilotulitteiden myynnin sallimista vain ammattihenkilöille, ilotulitteiden myyntiajan rajoittamista, vaarallisiksi miellettyjen ilotulitteiden poistamista markkinoilta sekä ilotulitteiden saattamista hättäverotuksen piiriin. Työ- ja elinkeinoministeriö ei ole toistaiseksi ottanut huomioon mainittuja ehdotuksia.

Päätös:

Osaratkaisulla 14.11.2014 (§ 27/2014 Dnro VD/98/00.01.02.02/2014) annettua ilotulitteiden käytön alueellista rajoitusta Tikkurila Oyj:n tuotantolaitoksen läheisyydessä Vantaan Kuninkaalassa ei muuteta. Uusia rajoituksia ilotulitteiden käyttämiselle Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen kunnissa ei aseteta.

Perustelut

1.

Tavanomaisesti ilotulitteiden aiheuttama vaara muille kuin kulttuuriomaisuuden kannalta arvokkaille rakennuksille on vähäinen johtuen rakentamismääräysten kehittymisestä 1900-luvulla siten, että ulkoinen lyhytaikainen syttymislähde kuten ilotulite ei todennäköisesti kykene aiheuttamaan rakenteiden syttymistä.

Julkiset rakennukset voivat kuitenkin olla ilkvallan kohteina, ja esimerkiksi ilotulitteiden käyttö tahallisesti käyttöohjeiden vastaisesti voi aiheuttaa vaaraa rakennuksille. Rajoitusalueiden asettamisella ei asiaan kuitenkaan voida vaikuttaa. Mikäli rakennus halutaan ilkvallaisesti sytyttää esimerkiksi ilotulitteita käyttäen, merkitystä mahdollisella alueellisella rajoittamisella ei käyttäytymiseen todennäköisesti ole.

Julkisten rakennusten suojaamiseksi on olemassa käyttökelpoisempia ratkaisuja kuten valvonnan ja valaistuksen lisääminen. Ilotulitteiden käyttö ei aiheuta julkisille rakennuksille sellaista erityistä vaaraa, jonka johdosta rajoitustoimenpiteisiin tulisi ryhtyä. Lisäksi kyseessä ei ole riittävän tarkasti ja yksilöidysti määritellyt alueet, jotta pelastusviranomaisella olisi toimivaltaa ryhtyä alueelliseen rajoittamiseen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tulee kuitenkin valvonnan yhteydessä kiinnittämään huomiota kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden suojaustarpeisiin. Yksi arvioitavista seikoista valvonnassa tulee olemaan ilotulitteiden potentiaalisesti aiheuttama vaara. Vaara tullaan arvioimaan kohdekohtaisesti. Kyseeseen tulee lähinnä tilanne, jossa valvontakohde on omassa riskien arvioinnissaan todennut ilotulitteiden käytön aiheuttavan vakavaa vaaraa kulttuuriomaisuudelle ja ilotulitteiden käytön rajoittamiselle on objektiiviset perusteet, jotka ovat oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

2.

Ilotulitteiden käytön alueellisen rajoittamisen toimivalta on vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 92 §:n nojalla pelastusviranomaisella. Pelastusviranomainen voi kieltää ilotulitteiden käytön pelastustoimen alueella sellaisissa paikoissa, joissa käytön voidaan katsoa aiheuttavan erityistä vaaraa. Erityisen vaaran arvioinnissa on otettu huomioon ilotulitteiden käytön alueelle aiheuttama vaara kokonaisuutena. Siten pelkästään se seikka, että tarkasteltavalla alueella on Seveso-III –direktiivin mukainen suuronnettomuusvaarallinen tuotantolaitos ei vielä tarkoita sitä, että ilotulitteiden käyttö aiheuttaisi erityistä vaaraa.

Vantaan Kuninkaalassa sijaitseva Tikkurila Oyj:n maalitehdas on kuitenkin asian valmistelun yhteydessä tunnistettu erityiseksi riskikohteeksi. Tikkurila Oyj on lausunnossaan tuonut esille, että tehdasalueella on varastoituna jatkuvasti erittäin merkittäviä määriä palavia nesteitä ja alue muodostaa lähialueelle suuronnettomuusvaaran tulipalon yhteydessä. Tikkurila Oyj on tunnistanut ilotulitteiden käytön erityiseksi riskiksi tuotantolaitokselle, jonka johdosta käyttösesonin aikaan on tehostettu alueen palovartiointia.

28.12.2015

VD/98/00.01.02.02/2014

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala/
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Pelastusjohtaja Vänskä Pekka

Palovartiointinilla ei kuitenkaan saavuteta vastaavaa turvallisuutta kuin ilotulitteiden käytön alueellisella rajoittamisella. Tehtaalla syttynyt palo voi aiheuttaa vakavaa vaaraa lähialueella asuville. Tikkurila Oyj:n tehdas sijaitsee Tikkurilan keskustan läheisyydessä, ja vaara-alueella olisi jopa kymmeniä tuhansia ihmisiä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ei kuitenkaan ole kategorisesti kieltämässä ilotulitteiden käyttöä kaikkien alueellaan sijaitsevien suuronnettomuusvaarallisten tuotantolaitosten läheisyydessä, vaan kiellot perustuvat juuri kyseistä tuotantolaitosta koskevaan erityiseen vaaraan. Ottaen huomioon Tikkurila Oyj:n tehtaalla varastoitavat kemikaalit sekä tiheään asutulle lähiympäristölle mahdollisesti tulipalosta aiheutuva vakava vaara, arvioidaan että ilotulitteiden käyttöä on tarpeen rajoittaa Tikkurila Oyj:n tehtaan lähiympäristössä.

Keväällä 2014 toteutetun kuntalaisille suunnatun ilotulitekyselyn yhteydessä tiedusteltiin kuntalaisten suhtautumista ilotulitteiden käytön alueellisiin rajoituksiin. Vantaalla asuvista vastaajista 67% kannatti ilotulitteiden käytön alueellista rajoittamista, kun alue on tarkkaan rajattu ja ilotulitteiden käyttö aiheuttaa alueella erityistä vaaraa.

Ilotulitteiden käytön rajoittamisesta Vantaan Kuninkaassa on pyydetty lausuntoa Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta. Lausunnossaan Itä-Uudenmaan poliisilaitos toteaa, että ilotulitteiden käytön alueellinen rajoittaminen on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon rajoittamisen perusteena esitetyt asiakirjat. Ilotulitteiden käyttökielto annettiin marraskuussa 2014 tehdyllä osaratkaisulla. Tikkurila Oyj:n edustaja on tuotantolaitoksen suuronnettomuusharjoituksen suunnittelun yhteydessä ilmoittanut suullisesti, että rajoitus on ollut toimiva ja tarpeellinen eikä rajoitusta tulisi poistaa.

3.

Schenker Oy on ilmoittanut, että ilotulitteiden käyttö ei aiheuta vaaraa kemikaalivarastoille, mutta ulkona sijaitseva varasto voi vaarantua ilotulitteiden käytön seurauksena. Materiaalivarastossa syttynyt palo ei kuitenkaan todennäköisesti aiheuta suuronnettomuuden vaaraa, sillä palon leviäminen kemikaalivarastorakennukseen on epätodennäköistä. Siten ilotulitteiden käyttö aiheuttaa logistiikkakeskukselle tavanomaista vaaraa, jota ei voida pitää kemikaaliturvallisuuslain tarkoittamalla tavalla erityisenä vaarana.

Toiminnanharjoittajan on mahdollista ryhtyä pakkausmateriaalien osalta paloturvallisuutta parantaviin toimenpiteisiin, mikäli ilotulitteiden käytöstä arvioidaan voivan aiheutua esimerkiksi huomattavia omaisuusvahinkoja. Ennakoitavissa olevan ilotulitteiden sytyttämän palon seurausvaikutukset ovat kuitenkin siinä määrin vähäisiä, että kyseessä ei arvioida olevan erityinen vaara, jota tulisi yhteiskunnan rajoitustoimenpitein pyrkiä poistamaan. Lisäksi ilotulitteiden käyttö Ilvesvuoren teollisuusalueella on muutoinkin epätodennäköistä.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta Virallisessa lehdessä.

Päiväys Vantaa 28.12.2015

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Vänskä Pekka

Virka-asema

Pelastusjohtaja

Täytäntöönpano:

pelastuslaitos/Kari Telaranta

28.12.2015

VD/98/00.01.02.02/2014

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala/
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Pelastusjohtaja Vänskä Pekka

Tämä päätöspöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika: 7.1.2016 klo 8.15 – 16.00

Paikka: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Valitusosoitus

Päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella, joka valittajan itsensä tai hänen valtuuttamansa asiamiehen on annettava taikka lähetin välityksellä tai postitse taikka sähköpostitse toimitettava **Helsingin hallinto-oikeudelle, osoite Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki, sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi** viimeistään ennen virka-ajan päättymistä kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanotto-laitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valituskirjelmä on valittajan itsensä tai hänen valtuuttamansa asiamiehen allekirjoitettava ja sen oheen liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava. Valituskirjelmästä on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen. Valituskirjelmässä on mainittava valittajan, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa.